

Geográfus Hírlevél

9.

Következő hírzárás 2008. június 1.
GH10. megjelenése 2008. június 15.

Szeged, 2008. március 19.

Tudományos és oktatási események

Itthon

2008. március 28-29., **IV. Kárpát-medencei Környezettudományi Konferencia**, Debrecen
Információ: Fazekas István ifazekas@delfin.unideb.hu

2008. május 8-10., **III. Magyar Tájökológiai Konferencia**, Budapest
<http://tajokologia3.fw.hu/>

2008. május 16-17., **Kádár László születésének centenáriuma**, Debrecen
Információ: wagner@puma.unideb.hu, demetergg@gmail.com

2008. május 18-23., **15th International Congress of the ISCO, Soil and Water Conservation, Climate Change and Environmental Sensitivity**, Budapest
<http://www.isco2008.com/>

Külföldön

2008. április 2-3., **Norddeutsche Geoinformatikkonferenz „GI-TAGE-NORD-2008“**,
Hamburg, Németország
http://www.gin-online.de/gi_tage_nord/index.php?hauptmenue=1

2008. április 10-12., **Energy & Ethics: A Conference on Ethics and the Environment**,
Knoxville, Egyesült Államok
http://isse.utk.edu/energy_and_responsibility/index.html

2008. április 15-19., **AAG Annual Meeting, Advancing Geography in Partnership with You. Boston**,
Egyesült Államok
<http://aag.org/annualmeetings/2008/index.htm>

2008. április 16-18., **2nd International Conference Remote Sensing**, Moszkva, Oroszország
<http://www.sovzondconference.ru/eng/>

2008. április 21-23., **International Seminar on Small Catchments - 1st Meeting of the IAG/AIG Working Group on small CATCHMENTS** Miedzyzdroje, Lengyeország
<http://www.geomorph.org/wg/arch/WGSC-PL07-1.pdf>

2008. április 21-25., **Conference on Transport Research Area (TRA)**, Ljubljana, Szlovénia
<http://www.tra2008.si/Default.aspx?tabid=79>

2008. május 5-7., **RISK ANALYSIS 2008, Sixth International Conference on Computer Simulation Risk Analysis and Hazard Mitigation**, Kefalónia, Görögország
<http://www.wessex.ac.uk/conferences/2008/risk08/>

2008. május 7-9., **GISDATA Users Conference 2008**, Opátia, Horvátország
<http://www.gisdata.com/Default.aspx?sec=1199>

2008. június 3-6., **ConSoil 2008**, Milano, Olaszország
<http://www.consoil.de/>

2008. június 6-8., **Transformations and Embodiments in Southeast Asian Geographies: Changing Environments, People and Cultural Groups, Institutions and Landscapes, SEAGA 2008**, Quezon City, Fülöp-szigetek
<http://www.hsse.nie.edu.sg/staff/changch/seaga/events.htm>

2008. június 9-11., **2nd European DHI Software Conference - Water Across Europe**, Split, Horvátország
<http://www.dhigroup.com/croatia2008.aspx>

2008. június 10-12., **GIS/SIT 2008 - Schweizer Forum für Geoinformation**, Zürich, Svájc
http://www.akm.ch/gis_sit2008/

2008. június 18-20., **IAHR International Groundwater Symposium, Flow and Transport in Heterogeneous Subsurface Formations: Theory, Modelling & Applications**, Isztambul, Törökország
<http://www.iahr-gw2008.net/web/index.asp>

2008. június 18-21., **Landscape Evolution & Geoarchaeology**, Porto Heli, Görögország
<http://www.geoarch2008.gr/>

2008. június 22-25., **Methodological Approaches in Geoarchaeology**, Porto Heli, Görögország
<http://www.geoarch2008.gr/>

2008. június 23-25., **Interdisciplinary Workshop on Rockfall Protection**, Morschach, Svájc
http://www.wsl.ch/forschung/forschungunits/lawinen/steinschlag/workshop/index_EN?redir=1&

2008. június 28-július 6., **International Conference on Environmental Observations, Modeling and Information Systems ENVIROMIS-2008**, Tomszk, Oroszország
<http://www.scert.ru/en/conferences/enviromis2008/>

2008. június 29-július 3., **9. International Conference on Permafrost**, Fairbanks, Alaszka, Egyesült Államok
<http://www.nicop.org/>

2008 július 1-4., **Geoinformatics Forum Salzburg**, Salzburg, Ausztria
<http://www.gi-forum.org/>

2008. július 2-3., **International Conference on Flood Recovery, Innovation and Response**, London, Egyesül Királyság
<http://www.wessex.ac.uk/conferences/2008/friar08/index.html>
2008. július 2-5., **5th International Conference on Geographic Information Systems (ICGIS-2008)**, Isztambul, Törökország
<http://icgis2008.fatih.edu.tr/>
2008. július 7-11., **2008 IEEE International Geoscience and Remote Sensing Symposium**, Boston, Massachusetts, Egyesült Államok
<http://www.grss-ieee.org/igars08.htm>
2008. július 7-11., **5th International Conference Developments in Economic Theory and Policy**, Bilbao, Spanyolország
<http://www.conferencedevelopments.com/>
2008. augusztus 12-15., **The 31st International Geographical Congress**, IGU, Tunisz, Tunézia
<http://www.igc-tunis2008.com/>
2008. szeptember 1-5., **The Permanent European Conference for the Study of the Rural Landscape, LANDSCAPES, IDENTITIES AND DEVELOPMENT**, Lisszabon és Obidos, Portugália
<http://tercud.ulusofona.pt/PECSRL2008.htm>
2008. szeptember 8-11., **Tenth Int. Symposium High Mountain Remote Sensing Cartography**, Kathmandu, Nepal
<http://menris.icimod.net/news/showdetail.php?id=193>
2008. szeptember 8-12., **Human Impact on the Landscape (HILS) and Geomorphological Hazards (IA Geomhaz)**, Bochum, Németország
http://www.geographie.rub.de/institut/Tagung_HILS_Bochum/Webseiten/index.html
2008. szeptember 16-25., **Regional Conference on Geomorphology Landslides, Floods and Global Environmental Change in Mountain Regions**, Brassó, Románia
<http://www.geomorph.org/sp/arch/RGC-Rom-08.pdf>
2008. szeptember 18-23., **5th International Conference on Land Degradation**, Valenzano, Bari, Olaszország
<http://www.iamb.it/5ICLD/>
2008. szeptember 21-23., **14th Annual International Sustainable Development Research Conference**, Delhi, India
<http://www.14aisdrc2008.com/>
2008. szeptember 22-28., **3rd Mitteleuropäischer Geomorphologentag**, Salzburg, Ausztria
http://www.sbg.ac.at/Lothar_Schrott/

2008. szeptember 22-24., **GeoMod 2008, INTERNATIONAL GEOMODELLING CONFERENCE**, Firenze, Olaszország
<http://www.geomod2008.org/>

2008. szeptember 30 - október 2., **INTERGEO**, Bréma, Németország
<http://www.intergeo.de/deutsch/page/main/index.php>

2008. december 2-4., **Geo Expo China**, Sanghaj, Kína
<http://www.chinageo-expo.com/synews.asp>

2008. november 8-11., **X Int. Symposium on High Mountain Remote Sensing Cartography**, Kathmandu, Nepal
<http://menris.icimod.net/HMRSC-X/>

2008. december 15., **GEOSTATS 2008--VIII INTERNATIONAL GEOSTATISTICS CONGRESS**, Santiago, Chile
<http://geostats2008.com/>

2009. február 8-14., **15th International Geodatic Week**, Obergurgl, Ausztria
<http://www.uibk.ac.at/geodaesie/obergurgl.html>

2009. március 15-22., **5th Forum: Bridging Divides for Water**, Isztambul, Törökország
<http://www.worldwaterforum5.org/>

Losing our way? Not with geography

Egy, az amerikai Environmental Systems Research Institute (ESRI) térinformatikai rendszerház által a közelmúltban elvégzett felmérés szerint az emberek egyharmada meg van győződve arról, hogy a Mount Everest Európában található. A felmérés eredményének széleskörű nemzetközi sajtóvisszhangja lett, többek között a *Geographical* legutóbbi száma is elemezte.

Úgy kell-e értelmeznünk ezt az eredményt, hogy egyre több és több embernek fogalma nincs az őket körülvevő világról, annak változásairól és a változások okairól?

Ironikus a helyzetben, hogy manapság korábban soha nem tapasztalt mértékben, jelentős tömegek számára adottak a lehetőségek más országok és kultúrák megismerésére, akár személyes utazások alkalmával, akár a médián keresztül.

A kérdés az, hogy mi aggasztóbb: az alapvető tárgyi tudás hiánya Földünk jelentősebb helyeit illetően – amelyre az Everest hollétének nem-ismerete egy kiváló példa – vagy az ebből adódó következtetés, amely a földrajzi ismeretek teljes hiányára utal.

Ha az emberek még azt sem tudják, hogy bizonyos helyek hol találhatóak, akkor igen kicsi annak reménye, hogy fel tudják fogni a földrajz lényegét: megismerni és megérteni a különböző térségek, vidékek természetét, a társadalmakat és környezetüket, ezek változásait és a köztük fellelhető összefüggéseket.

A földrajzi tudás maga is páratlan gyorsasággal változik. Az a geográfia, amit sokunk az iskolában tanult, már elavultnak számít – új nemzetállamok alakulnak korábban soha nem tapasztalt hirtelenséggel, és még arról is viták vannak, hogy melyik is Föld leghosszabb folyója.

Gyermekeinknek már egy más típusú tudásra van szüksége, másra, mint amit nekünk tanítottak. Mit lehet tenni az afrikai éhínség csillapításáért? Hogyan változtak Amazonász-medence esőerdői az elmúlt három évtizedben? Milyen hatással lesz az Egyesült Királyságra az éghajlatváltozás az elkövetkezendő 50 évben? Milyen hatással lesz Bangladesre vagy Kenyára? A fiatalabb generációk felteszik ezeket a kérdéseket, és nekünk meg kell tudnunk válaszolni őket.

Manapság úgy tűnik, hogy az emberiségre kiható problémák mindegyikének van valami földrajzi vonatkozása. Nem különíthetjük el magunkat a globális folyamatoktól, amelyeknek egyre inkább, egyre jelentősebb mértékben helyi hatásait is érezzük. A geográfia egyedülálló módon nyújtja számunkra az összefüggéseket mindezen problémák felismeréséhez és megértéséhez. A Királyi Földrajzi Társaság szintén elkötelezett a témában: a múlt hónapban nagy nyilvánosság előtt, Afrika jövőjéről tartott beszélgetés keretében üdvözölhattük Bob Geldofot és Kofi Annant. Telt ház volt.

De akkor vajon mik a valódi következményei a végzett felmérés által is kimutatott aggasztó tudatlanságnak? Ha az embereknek fogalmuk nincs arról, hogy a Nílus Földünk leghosszabb folyója, akkor majdnem teljes bizonyossággal állíthatjuk, hogy sejtelmük sem lesz összetettebb kérdésekről, pl. országok közötti vitákról ez értékes ivóvízellátás felhasználásáról, az éghajlatváltozás lehetséges mezőgazdasági következményeit, továbbá annak esetleges hatásait a családi megélhetésükön már ne is említsük.

A probléma természetesen nem az, hogy az emberek nem tudják mekkora távolságot tesz meg a Nílus a forrástól a torkolatig – csak rá kell nézniük a térképre, hogy ezt megtudják –, a gond az általános tudatlanság, amely ezen alapismeretek hiányában nyilvánvaló.

Mint a *Geographical* januári számának vezércikke helyesen megállapítja, érdekes a vizsgálatban az is, hogy ez az egyszerű felmérés önmaga is erősíti azt az általános felfogást, mely szerint a földrajz nem más, mint annak ismerete, hogy hol-merre található bizonyos helyek. Miközben mindez szalagcímre kerül, abból keveset mutat be, hogy a geográfia időközben átalakult a vaktérképek kitöltéséből a világunkat – mind helyi, mind globális léptékben – megismerő és elemző tudománnyá. Ebben a rendkívül gyorsan változó világban a földrajzi tudásra, jártasságra való igény, nagyobb, mint korábban bármikor.

A tény, hogy helyszínek, a környezet és közösségek folyamatos változásban vannak, az teszi a földrajzot az egyik legizgalmasabb, legfontosabb és még mindig a legtöbb kihívással kecsegtető tantárggyá, oktatóknak és diáknak egyaránt.

Az ember természetes vágyakozása a világ megismerésére a felfedezőket Földünk bejárására, a tények feltárására ösztönözte. Mindannyiunk feladata, hogy az ismeretek birtokában meg is értsük azokat.

Henry Rummins

Forrás: Losing our way? Not with geography
Geographical, February 2008, pp. 20.
<http://www.geographical.co.uk>

Fordította Bódis Katalin

Egy nemzetközi kutatási projekt tanulmánykötetének bemutatása

Izsák, É. – Schulz, M. (Hrsg): Cityfunktionen im Wandel – Berlin und Budapest. Berliner Geographische Arbeiten Heft 104. Geographischen Institut der Humboldt Universität zu Berlin. p. 203

A globalizáció térnyerése, a társadalmi, gazdasági és politikai rendszerváltozás folyamatai alapvető változásokat eredményeztek a nagyvárosi terek térszerkezetének, strukturális mechanizmusainak alakulásában, amelyek tudományos vizsgálatai új kihívásokat jelentek a földrajztudomány képviselői számára.

Jelen tanulmánykötet a Berlini Humboldt Egyetem Földrajzi Intézetének és az Eötvös Loránd Tudományegyetem Regionális Földrajzi Tanszékének kutatócsoportjainak közös munkája, a kutatócsoport vezetőinek, Prof. Marlies Schulz és Izsák Éva szerkesztésével ***A budapesti és a berlini city összehasonlítása*** című kutatás legfontosabb tudományos eredményeit ismerteti.

A Magyar Ösztöndíj Bizottság és a Deutscher Akademischer Austausch Dienst támogatásával, 2004 és 2006 között megvalósult tudományos kutatás legfontosabb célja a két város belső speciális egységének feltárása volt. Nyomon követtük a city területének strukturális változásait, funkcionális átalakulását öt kiválasztott – a szakirodalom alapján a cityképződést alapvetően meghatározó – szektor (lakásviszonyok és lakófunkció, kiskereskedelem, kulturális intézmények, kormányzati és pénzügyi szektor) időbeli és térbeli átalakulási folyamatait, intenzitását és dinamikáját, ez által igyekeztünk bemutatni a két város cityterületének alapvető különbségeit és hasonlóságait. A kutatás további kérdései között szerepelt a city területén jelentkező új szereplők feltárása, a funkcióbővülés vagy csökkenés feltérképezése, a fejlődési-átalakulási dinamika legfontosabb gazdasági, térszerkezeti és politikai következményeinek tudományos módszerekkel történő megismerése.

A funkcionális és területi átalakulás jellemzőinek bemutatása három olyan időszakon keresztül történt, amely mindkét város esetén relevánsak és alapvető korszakhatároknak tekinthetők, ezek által biztosítottuk az összehasonlítás lehetőségét is: a második világháború előtti és azt követő időszak, valamint a kutatás fókuszpontját meghatározó – 1990 utáni korszak. A kutatás során elméleti és empirikus módszerek kerültek alkalmazásra, amelyek eredményeképpen megismerhetővé váltak az egyes szektorok és funkciók cityképző hatásai, valamint az, hogy a citystruktúra eltérései hogyan mutatkoznak meg a két fővárosban, Berlinben és Budapesten.

A tanulmánykötet angol, német és magyar nyelvű tanulmányok segítségével, négy nagy fejezetben mutatja be a kutatócsoport munkáinak eredményeit az egyes funkciók részletes

elemzéseivel. A bevezetést, a kutatás háttérének megismerését követően a kutatás vezetői átfogó tanulmányok keretében ismertetik a két város történeti fejlődését, annak meghatározó elemeit és eseményeit, a cityterület alakulására ható tényezőket.

A harmadik fejezetben kerül sor az egyes funkciók és szektorok részletes bemutatására, egyúttal a közös vonások és különbségek ismertetésére is. Marlies Schulz és Izsák Éva tanulmányaiban összehasonlításra kerültek a lakófunkció cityterületen történő megjelenése, annak jellegzetességei. Ezt követi Uzzoli Annamária és Elmar Kulke közös munkája, amely a kiskereskedelem térszerkezeti alakulását vizsgálta a két városban, majd Sebastian Kinder és Váradi Zsuzsanna a pénzügyi szektor két fontos szereplőjének, a bankok és biztosítások területi elhelyezkedésének változását elemezte. Ehhez szorosan kapcsolódnak a kormányzati székhelyek területi elhelyezkedések sajátosságai, amellyel Heike Pethe és Nikitscher Péter foglalkozott. A kultúra ma már sajátos funkcióját képezi a citynek, amely egyre növekvő intézményrendszerével a belvárosi terek városképéhez és imázsához szorosan kapcsolódik, erről számol be Katja Adelhof és Nikitscher Péter összehasonlító elemzése. A tanulmánykötet zárófejezetében foglaljuk össze a kutatás legfontosabb eredményeit, amelyhez mindenképpen szükséges volt, hogy részeredményeinket folyamatos összehangoljuk, és a fenti funkciókat és a térszerkezeti változásokat részletesen, több tudományterület aspektusából is elemezzük.

Az eredmények közül kiemelhető, hogy mindkét fővárosban egyre inkább megfigyelhető a city térbeli terjeszkedése. Az 1990-es évek előtti időszakhoz képest jelentősebbé válnak funkciói, a lakosság és a gazdasági telephelyek koncentrációja jelenik meg, a lakófunkció jelentőségének növekedése tapasztalható, tehát összességében a két város esetén az amerikai városfejlődési modellek és elméletek alkalmazására nem alkalmas, és a várostervezésben kialakított modellek hasznosíthatósága korlátozott. Fontos következtetésünk, hogy a funkciók és ágazatok decentralizációja és differenciálódása egyszerre tapasztalható Budapest és Berlin cityterületén, két folyamat, amely a városfejlesztés új nemzetközi irányzatainak vizsgálatát teszik lehetővé.

Váradi Zsuzsanna
geográfus, tudományos segédmunkatárs
MTA Szociológiai Kutatóintézet
Város- és Környezetszociológiai Műhely

Elhunyt Vofkori László (1944-2008)

A Cenk alatti városban született. Középiskolai tanulmányait a székelyudvarhelyi Tamási Áron Líceumban végezte. 1966-ban szerzett tanári diplomát a kolozsvári Babeş-Bolyai Egyetem földrajz-biológia szakán. 1970-től a Bukaresti Tudományegyetem doktori ösztöndíjasa, doktori fokozatát 1979-ben szerezte meg. 1972-től a székelyudvarhelyi Benedek Elek Tanítóképző tanára. 1999-től a Tatabányai Modern Üzleti Tudományok Főiskolája címzetes főiskolai tanára, 2002-től a Sapientia Tudományegyetem Csíkszeredán működő Műszaki és Társadalomtudományok Karának egyetemi docense.

Művei közül kiemelkedik a két vaskos kötetű, több mint ezer oldalon megjelent *Székelyföld útikönyve*. További művei: *A tudomány vonzáskörében*, *Erdély közigazgatási és etnikai földrajza*, *Település- és területfejlesztés Udvarhely térségében*, *Gazdasági földrajz*. Sokoldalú tevékenysége kiterjedt a térképek készítésére is. A Geocart Kiadó tucatnyi térképét jelentette meg a Székelyföld tájairól (Sóvidék, Korond, Udvarhelyszék stb.).

Több romániai (Erdélyi Múzeum Egyesület, Erdélyi Műszaki és Tudományos Egyesület) és külföldi tudományos társaságok (Magyar Földrajzi Társaság, Magyar Szociológiai Társaság, Magyar Marketing Szövetség) tagja.

Temetésére 2008. március 20-án, csütörtökön 15 órakor katolikus szertartás szerint kerül sor a székelyudvarhelyi katolikus temetőben.

a szerkesztők

Pályázati felhívás

„Fiatal Éghajlatkutatók Fóruma” címmel a Magyar Meteorológiai Társaság pályázatot hirdet eredeti kutatás-fejlesztésről szóló dolgozatok elkészítésére.

További információ: <http://mmt.met.hu/?o=palyazat>